

UREDBA (ES) št. 593/2008 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 17. junija 2008

o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ter zlasti člena 61(c) in druge alinee člena 67(5) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Skupnost si je zastavila cilj ohraniti in razvijati območje svobode, varnosti in pravice. Za postopno vzpostavitev takšnega območja Skupnost sprejema ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, kolikor so potrebni za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s členom 65(b) Pogodbe so med temi ukrepi tudi tisti, ki spodbujajo združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti.
- (3) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju dne 15. in 16. oktobra 1999 potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje tega načela.
- (4) Svet je 30. novembra 2000 sprejel Skupni program ukrepov Komisije in Sveta za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽³⁾. Program ukrepe za usklajevanje kolizijskih pravil opredeljuje kot ukrepe, ki olajšujejo vzajemno priznavanje sodnih odločb.
- (5) S Haaškim programom ⁽⁴⁾, sprejetim dne 5. novembra 2004, je Evropski svet pozval k dejavnemu nadaljevanju dela na področju kolizijskih pravil za pogodbeno obligacijska razmerja („Rim I“).

(6) Pravilno delovanje notranjega trga zaradi večje predvidljivosti izida pravde, gotovosti o tem, katero pravo se uporablja, ter prostega pretoka sodnih odločb zahteva, da kolizijska pravila držav članic določajo uporabo istega nacionalnega prava ne glede na državo sodišča, kjer je vložena tožba.

(7) Vsebinsko področje uporabe in določbe te uredbe morajo biti skladne z Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah („Bruselj I“) ⁽⁵⁾ in Uredbo (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II) ⁽⁶⁾.

(8) Družinska razmerja bi morala zajemati starševstvo, zakonsko zvezo, svaštvo in sorodstvo v stranski vrsti. Sklicevanje v členu 1(2) na razmerja, ki imajo primerljive učinke kot zakonska zveza, in na druga družinska razmerja bi se moralo razlagati v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, pred katerim poteka postopek.

(9) Obveznosti iz menic, čekov in zadolžnic ter iz drugih prenosljivih vrednostnih papirjev bi morale zajemati tudi nakladnico, kolikor obveznosti iz nakladnice izhajajo iz njene prenosljive narave.

(10) Obveznosti, ki izhajajo iz pogajanj pred sklenitvijo pogodbe, ureja člen 12 Uredbe (ES) št. 864/2007. Takšne obveznosti bi bilo treba zato izvzeti iz področja uporabe te uredbe.

(11) Svoboda pogodbenih strank, da izberejo pravo, ki naj se uporablja, bi morala biti temelj sistema kolizijskih pravil na področju pogodbenih obligacijskih razmerij.

(12) Pri ugotavljanju, ali je izbira prava, ki naj se uporablja, nedvoumna, bi bilo treba kot enega izmed elementov upoštevati dogovor med pogodbenima strankama, da ima za odločanje v sporih v zvezi s pogodbo izključno pristojnost eno ali več sodišč države članice.

(13) Ta uredba pogodbenim strankam ne preprečuje, da se v pogodbi sklicujeta na nedržavno pravo ali mednarodno konvencijo.

⁽¹⁾ UL C 318, 23.12.2006, str. 56.

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 29. novembra 2007 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z dne 5. junija 2008.

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

⁽⁴⁾ UL C 53, 3.3.2005, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 12, 16.1.2001, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1791/2006 (UL L 363, 20.12.2006, str. 1).

⁽⁶⁾ UL L 199, 31.7.2007, str. 40.

- (14) Če bi Skupnost v ustreznem pravnem aktu določila pravila materialnega pogodbenega prava, vključno s standardnimi splošnimi pogoji, ta akt lahko predvidi, da se pogodbeni stranki lahko odločita, da se uporabljajo ta pravila.
- (15) Če je bilo pravo izbrano in se vsi drugi elementi, pomembni za primer, navezujejo na državo, katere prava pogodbeni stranki nista izbrali, izbira prava ne bi smela vplivati na uporabo določb prava te države, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom. To pravilo bi se moralo uporabljati ne glede na to, ali je bilo poleg prava izbrano tudi sodišče. Ker namen te uredbe ni vsebinsko odstopanje od člena 3(3) Konvencije iz leta 1980 o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih⁽¹⁾ („Rimska konvencija“), bi moralo biti besedilo te uredbe, kolikor je mogoče, usklajeno s členom 14 Uredbe (ES) št. 864/2007.
- (16) Da bi kolizijska pravila prispevala k doseganju splošnega cilja te uredbe – k pravni varnosti v evropskem pravosodnem prostoru – bi morala biti zelo predvidljiva. Vendar bi morala imeti sodišča kljub temu določeno stopnjo diskrecije pri določanju prava, ki je najtesneje povezano s primerom.
- (17) Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, bi se v zvezi s pravom, ki naj se uporabi, koncepta „opravljanja storitev“ in „prodaje blaga“ morala razlagati na enak način kot pri uporabi člena 5 Uredbe (ES) št. 44/2001, če prodaja blaga in opravljanje storitev sodita na področje uporabe navedene uredbe. Čeprav so franšizne pogodbe in pogodbe o distribuciji pogodbe o storitvah, veljajo zanje posebna pravila.
- (18) Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, bi morali biti v zvezi s pravom, ki naj se uporabi, večstranski sistemi tisti, v katerih poteka trgovanje, kot so na primer organizirani trgi in večstranski sistemi trgovanja iz člena 4 Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov⁽²⁾, ne glede na to, ali se opirajo na osrednjo nasprotno stranko ali ne.
- (19) Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, bi bilo treba pravo, ki se uporabi, določiti v skladu s pravilom, ki velja za posamezno vrsto pogodbe. Če se pogodba ne more šteti za eno od opredeljenih vrst pogodbe oziroma če se njeni sestavni deli uvrščajo v več kot eno opredeljeno vrsto pogodbe, bi se moralo zanjo uporabljati pravo države, v kateri ima pogodbeni stranka, ki je dolžna opraviti za pogodbo značilno izpolnitev, običajno prebivališče. Če pogodba sestoji iz skupka pravic in obveznosti, ki jih je možno uvrstiti v več kot le eno opredeljeno vrsto pogodbe, bi bilo treba značilno izpolnitev pogodbe določiti glede na njeno težišče.
- (20) Kadar je pogodba očitno tesneje povezana z državo, na katero člen 4(1) ali (2) ne napotuje, zaščitna klavzula omogoča, da se uporabi pravo te države. Da bi se določilo to državo, bi bilo treba med drugim upoštevati, ali je zadevna pogodba zelo tesno povezana s kakšno drugo pogodbo oziroma pogodbami.
- (21) Če pogodbeni stranki nista izbrali prava in prava, ki naj se uporabi, ni mogoče določiti niti z uvrstitvijo pogodbe v eno od opredeljenih vrst pogodb, niti na podlagi običajnega prebivališča pogodbene stranke, ki je dolžna opraviti za pogodbo značilno izpolnitev, bi moralo pogodbo urejati pravo države, s katero je najtesneje povezana. Da bi se določilo to državo, bi bilo treba med drugim upoštevati, ali je zadevna pogodba zelo tesno povezana s kakšno drugo pogodbo oziroma pogodbami.
- (22) Glede razlage pogodb o prevozu blaga namen te uredbe ni nikakršno vsebinsko odstopanje od tretjega stavka člena 4(4) Rimske konvencije. Zato se pogodbe o najemu vozila za en sam prevoz in druge pogodbe, katerih glavni namen je prevoz blaga, obravnavajo kot pogodbe o prevozu blaga. Za namene te uredbe se bi moral izraz „pošiljatelj“ nanašati na katero koli osebo, ki s prevoznikom vstopa v pogodbo o prevozu, izraz „prevoznik“ pa bi se moral nanašati na pogodbeno stranko, ki prevažata blago, če to opravlja sama ali ne.
- (23) V pogodbah, pri katerih velja ena pogodbeni stranka za šibkejšo, bi morala biti ta šibkejša pogodbeni stranka zaščitena s kolizijskimi pravili, ki so za varstvo njenih interesov ugodnejša od splošnih pravil.
- (24) Zlasti kar zadeva potrošniške pogodbe, bi moralo kolizijsko pravilo omogočati zmanjšanje stroškov reševanja sporov, ki so večinoma spori majhne vrednosti, in upoštevati razvoj tehnik prodaje na daljavo. Zaradi usklajenosti z Uredbo (ES) št. 44/2001 bi moral biti po eni strani pogoj za uporabo pravila za varstvo potrošnika sklicevanje na koncept usmerjanja dejavnosti, po drugi strani pa bi bilo treba ta koncept v Uredbi (ES) št. 44/2001 in tej uredbi usklajeno razlagati, ob upoštevanju, da Skupna izjava Sveta in Komisije v zvezi s členom 15 Uredbe (ES) št. 44/2001 navaja, da za uporabo člena 15(1)(c) „ni dovolj, da podjetje usmerja svojo dejavnost v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ali v več držav, vključno s to državo članico, poleg tega mora pogodba spadati v okvir te dejavnosti“. Ta izjava opozarja tudi, da „samo dejstvo, da je spletna stran dostopna, ni dovolj za uporabo člena 15, saj je poleg tega potrebno še, da ta spletna stran vabi k sklepanju pogodb na daljavo in da je bila na tak ali drugačen način

⁽¹⁾ UL C 334, 30.12.2005, str. 1.

⁽²⁾ UL L 145, 30.4.2004, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2008/10/ES (UL L 76, 19.3.2008, str. 33).

pogodba dejansko sklenjena na daljavo. V tem pogledu jezik ali valuta, uporabljena na spletni strani, nista pomembna elementa“.

- (25) Potrošniki bi morali biti zaščiteni s takšnimi pravili države njihovega običajnega prebivališča, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom, pod pogojem, da je bila potrošniška pogodba sklenjena kot rezultat opravljanja gospodarskih in poklicnih dejavnosti podjetnika v tej državi. Enako varstvo bi moralo biti zagotovljeno, če podjetnik pri opravljanju gospodarskih ali poklicnih dejavnosti, vendar ne v državi, kjer potrošnik običajno prebiva, na kakršen koli način usmerja svoje dejavnosti v to državo ali v več držav, vključno s to državo, in je pogodba sklenjena kot rezultat teh dejavnosti.
- (26) Za namene te uredbe bi moralo za finančne storitve, kot so naložbene storitve in dejavnosti ter pomožne storitve, ki jih za potrošnika opravi podjetnik, iz oddelkov A in B Priloge I k Direktivi 2004/39/ES, in za pogodbe za prodajo enot v kolektivnih naložbenih podjetjih, ne glede na to, ali so zajeti v Direktivi Sveta 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) ⁽¹⁾, veljati člen 6 te uredbe. Kadar gre za sklicevanje na pogoje izdajanja ali ponudbe prenosljivih vrednostnih papirjev javnosti ali sklicevanje na vpis in odkup enot v kolektivnih naložbenih podjetjih, bi zato morala ta sklicevanja vključevati vse vidike, ki izdajatelja ali ponudnika zavezujejo v razmerju do potrošnika, ne bi pa smela vključevati vidikov, ki se nanašajo na opravljanje finančnih storitev.
- (27) Za potrošniške pogodbe bi bilo treba omogočiti različne izjeme od splošnega kolizijskega pravila. V skladu z eno od takih izjem se splošno pravilo ne bi smelo uporabljati za pogodbe, katerih predmet so stvarna pravica na nepremičnini ali najemne pravice na takšni lastnini, razen za pogodbe, katerih predmet je pravica do uporabe nepremičnine na podlagi časovnega zakupa v smislu Direktive 94/47/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 1994 o varstvu nakupov v zvezi z nekaterimi vidiki pogodb o nakupu pravice do uporabe nepremičnin na podlagi časovnega zakupa ⁽²⁾.
- (28) Pomembno je zagotoviti, da za pravice in obveznosti v zvezi s finančnim instrumentom ne velja splošno pravilo, ki se uporablja za potrošniške pogodbe, saj bi to lahko povzročilo, da bi se za vsak izdan instrument uporabljalo drugo pravo, s čimer bi se spremenil njegov značaj ter izničila njegova zamenljivost pri trgovanju in ponudbi. Prav tako, kadar se izdajo ali ponudijo takšni instrumenti, za

pogodbeno razmerje med izdajateljem ali ponudnikom in potrošnikom ne bi smela veljati obvezna uporaba prava države običajnega prebivališča potrošnika, saj je za izdajanje ali ponudbo treba zagotoviti enotne pogoje. Enako bi moralo veljati za večstranske sisteme iz člena 4(1)(h), pri katerih bi bilo treba zagotoviti, da pravo države običajnega prebivališča potrošnika ne bi posegalo v pravila, ki se uporabljajo za pogodbe, sklenjene v okviru teh sistemov ali z upravljavcem takšnih sistemov.

- (29) Za namene te uredbe bi morala sklicevanja na pravice in obveznosti, ki so sestavni del pogojev izdajanja, ponudb javnosti ali javnih prevzemnih ponudb prenosljivih vrednostnih papirjev, ter sklicevanja na vpis in odkup enot v kolektivnih naložbenih podjetjih vključevati pogoje, ki med drugim urejajo razporejanje vrednostnih papirjev ali enot, pravice v primeru prekomernega vpisa, pravico do umika in podobne zadeve v okviru ponudbe, pa tudi zadeve iz členov 10, 11, 12 in 13, da bi se zagotovilo, da bo vse ustrezne pogodbene vidike ponudbe, ki izdajatelja ali ponudnika zavezujejo v odnosu do potrošnika, urejalo eno pravo.
- (30) Za namene te uredbe so finančni instrumenti in prenosljivi vrednostni papirji instrumenti iz člena 4 Direktive 2004/39/ES.
- (31) Nič v tej uredbi ne bi smelo posegati v delovanje formalnega dogovora, zasnovanega kot sistem, v skladu s členom 2(a) Direktive 98/26/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 1998 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev ⁽³⁾.
- (32) Glede na poseben značaj prevoznih in zavarovalnih pogodb bi morale posebne določbe zagotoviti zadostno raven zaščite potnikov in zavarovalcev. Zato se člen 6 ne bi smel uporabljati za te posebne pogodbe.
- (33) Kadar zavarovalna pogodba, ki ne vključuje velike nevarnosti, vključuje več kot eno nevarnost, od katere se vsaj ena nahaja v državi članici in vsaj ena v tretji državi, se bi morala posebna pravila o zavarovalnih pogodbah v tej uredbi nanašati zgolj na nevarnost ali nevarnosti, navzoče v ustrezni državi članici oziroma državah članicah.
- (34) Pravilo o individualnih pogodbah o zaposlitvi ne bi smelo posegati v uporabo prevladujočih obveznih določb države, v katero je delavec napoten v skladu z Direktivo 96/71/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ UL L 375, 31.12.1985, str. 3. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2008/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 76, 19.3.2008, str. 42).

⁽²⁾ UL L 280, 29.10.1994, str. 83.

⁽³⁾ UL L 166, 11.6.1998, str. 45.

⁽⁴⁾ UL L 18, 21.1.1997, str. 1.

- (35) Delavcev se ne bi smelo prikrajsati za zaščito, ki jim jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom ali od katerih je dovoljeno odstopanje le v njihovo korist.
- (36) Kar zadeva pogodbe o zaposlitvi se opravljanje dela v drugi državi obravnava kot začasno, če se pričakuje, da bo delavec nadaljeval s svojim delom v državi izvora, ko bo opravil svoje naloge v tujini. Sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi s prvotnim delodajalcem ali delodajalcem, ki pripada isti skupini družb kot prvotni delodajalec, ne bi smelo izključevati tega, da se delavec obravnava, kot da začasno opravlja svoje delo v drugi državi.
- (37) Upoštevanje javnega interesa upravičuje, da se sodiščem držav članic v izjemnih okoliščinah da možnost uporabiti izjeme na podlagi javnega reda in prevladujočih obveznih določb. Koncept „prevladujoče obvezne določbe“ bi bilo treba razlikovati od izraza „določbe, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom,“ ter ga razlagati bolj restriktivno.
- (38) V kontekstu odstopa terjatve bi moral izraz „razmerje“ pojasniti, da se člen 14(1) uporablja tudi za stvarnopravne vidike odstopa terjatve med odstopnikom in prevzemnikom v pravnih redih, v katerih so stvarnopravni in obligacijski vidiki obravnavani ločeno. Vendar se izraz „razmerje“ ne bi smel razlagati v smislu, da se nanaša na vsako razmerje, ki lahko obstaja med odstopnikom in prevzemnikom. Zlasti ne bi smel zajemati predhodnih vprašanj v zvezi z odstopom terjatev s pogodbo. Izraz bi se moral nanašati samo na vidike, ki so neposredno relevantni za zadevni odstop terjatve s pogodbo.
- (39) Zaradi pravne varnosti je potrebna jasna opredelitev običajnega prebivališča, zlasti za družbe in druge subjekte, s pravno osebnostjo ali brez nje. Za razliko od člena 60(1) Uredbe (ES) št. 44/2001, v katerem so določena tri merila, bi moralo biti pravilo o izbiri prava vezano na eno samo merilo, sicer bi bilo pogodbenima strankama onemogočeno, da predvidita, katero pravo se bo uporabljalo za njuno zadevo.
- (40) Treba bi se bilo izogibati stanju, ko so kolizijska pravila razpršena med več instrumentov, ter razlikam med temi pravili. Vendar pa ta uredba ne izključuje možnosti vključitve kolizijskih pravil za pogodbeno obligacijska razmerja v predpise prava Skupnosti v zvezi s posebnimi zadevami.
- Ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo drugih instrumentov, ki opredeljujejo določbe, katerih namen je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga, če se te določbe ne morejo uporabljati skupaj s pravom, ki ga določajo pravila te uredbe. Uporaba določb prava, določenega s pravili te uredbe, ne bi smela omejevati prostega pretoka blaga in storitev, kot ga urejajo instrumenti Skupnosti, kakršen je Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) ⁽¹⁾.
- (41) Zaradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih prevzele države članice, ta uredba ne bi smela vplivati na mednarodne konvencije, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v trenutku, ko se sprejme ta uredba. Komisija bi morala za zagotovitev lažje dostopnosti veljavnih pravil na podlagi informacij, ki jih predložijo države članice, objaviti seznam zadevnih konvencij v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (42) Komisija bo Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog v zvezi s postopki in pogoji, v skladu s katerimi bi se lahko države članice same v posameznih in izjemnih primerih v zvezi s področnimi zadevami pogajale in sklenile sporazume s tretjimi državami, ki bi vsebovali določbe o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja.
- (43) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker ta cilj zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje doseže Skupnost, Skupnost lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za doseg navedenega cilja.
- (44) V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, je Irška predložila uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe.
- (45) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, in brez poseganja v člen 4 tega protokola Združeno kraljestvo ne sodeluje pri sprejetju te uredbe in zato zanj ni zavezujoča niti se zanj ne uporablja.
- (46) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe in zato zanj ni zavezujoča niti se zanj ne uporablja –

Ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo drugih instrumentov, ki opredeljujejo določbe, katerih namen je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga, če se te

⁽¹⁾ UL L 178, 17.7.2000, str. 1.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE

Člen 1

Vsebinsko področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja v civilnih in gospodarskih zadevah v primerih, ko pride do kolizije med zakoni več držav.

Ne uporablja pa se zlasti v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.

2. Ta uredba se ne uporablja za:

- (a) zadeve, ki se nanašajo na status, pravno ali poslovno sposobnost fizičnih oseb, brez poseganja v člen 13;
- (b) obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij in razmerij, ki imajo po pravu, ki se uporablja za taka razmerja, primerljiv učinek, vključno s preživitvinskimi obveznostmi;
- (c) obveznosti, izhajajočih iz premoženjskih razmerij med zakoncema in iz premoženjskih ureditev razmerij, ki imajo po pravu, ki se uporablja za taka razmerja, primerljiv učinek kot zakonska zveza, ter za oporoke in dedovanje;
- (d) obveznosti, ki izhajajo iz menic, čekov in zadolžnic ter iz drugih prenosljivih vrednostnih papirjev, kolikor obveznosti iz teh drugih prenosljivih vrednostnih papirjev izvirajo iz njihove prenosljive narave;
- (e) arbitražne dogovore in dogovore o izbiri sodišča;
- (f) vprašanja, ki jih ureja pravo družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, kot so na primer njihova ustanovitve z registracijo ali kako drugače, pravna in poslovna sposobnost, notranja organizacija ali likvidacija družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje ter osebna odgovornost družbenikov in organov za obveznosti družbe ali drugih subjektov;
- (g) vprašanje, ali lahko zastopnik s svojimi dejanji zavezuje zastopanega nasproti tretji osebi in ali organ lahko zavezuje družbo ali drugi subjekt s pravno osebnostjo ali brez nje nasproti tretji osebi;
- (h) ustanovitev „trustov“ ter razmerja med ustanovitelji, skrbniki in upravičenci „trustov“;
- (i) obveznosti, ki izhajajo iz pogajanj pred sklenitvijo pogodbe;

- (j) zavarovalne pogodbe, izhajajoče iz dejavnosti, ki jih izvajajo organizacije, različne od podjetij iz člena 2 Direktive 2002/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju⁽¹⁾, katerih namen je zagotavljanje ugodnosti zaposlenim ali samozaposlenim osebam iz podjetij ali skupin podjetij, oziroma iz dejavnosti ali skupine dejavnosti v primeru smrti, preživetja, prenehanja ali omejitve dejavnosti, bolezni, povezane z delom, ali nesreč na delovnem mestu.

3. Ta uredba se ne uporablja za dokaze in postopek, brez poseganja v člen 18.

4. V tej uredbi izraz „država članica“ pomeni države članice, za katere se ta uredba uporablja. V členu 3(4) in v členu 7 pa ta izraz pomeni vse države članice.

Člen 2

Univerzalna uporaba

Uporabi se vsako pravo, na katerega napotuje ta uredba, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic.

POGLAVJE II

ENOTNA PRAVILA

Člen 3

Svoboda izbire

1. Pogodbo ureja pravo, ki ga izbereta pogodbeni stranki. Izbira mora biti izrecno izražena ali mora jasno izhajati iz pogodbenih določil ali okoliščin primera. Pogodbeni stranki se lahko dogovorita, da se izbrano pravo uporablja za pogodbo v celoti ali le za njen del.

2. Pogodbeni stranki se lahko kadar koli dogovorita, da se za pogodbo uporablja drugo pravo, kot se je prej uporabljalo na podlagi prejšnje izbire v skladu s tem členom ali na podlagi drugih določb te uredbe. Če se pogodbeni stranki po sklenitvi pogodbe dogovorita za spremembo prava, ki naj se uporablja za pogodbo, to ne posega v formalno veljavnost pogodbe v smislu člena 11 ali v pravice tretjih oseb.

3. Kadar so vsi elementi, pomembni za zadevo, v trenutku izbire prava v državi, katere prava pogodbeni stranki nista izbrali, izbira pogodbenih strank ne posega v uporabo določb prava te države, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom.

4. Kadar so vsi elementi, pomembni za zadevo, v trenutku izbire prava v eni ali več državah članicah, izbira prava tretje

⁽¹⁾ UL L 345, 19.12.2002, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2008/19/ES (UL L 76, 19.3.2008, str. 44).

države s strani pogodbenih strank ne posega v uporabo določb prava Skupnosti, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom, po potrebi kakor so te določbe prava Skupnosti izvedene v državi članici sodišča, pred katerim poteka postopek.

5. Obstoje in veljavnost dogovora pogodbenih strank o izbiri prava se presoja v skladu z določbami členov 10, 11 in 13.

Člen 4

Pravo, ki se uporablja, če pogodbeni stranki ne izbereta prava

1. Če pogodbeni stranki nista izbrali prava v skladu s členom 3, se pravo, ki se uporablja za pogodbo, določi brez poseganja v člene 5 do 8, kakor sledi:

- (a) za prodajno pogodbo o prodaji blaga se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče prodajalec;
- (b) za pogodbo o opravljanju storitev se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče izvajalec storitev;
- (c) za pogodbo, katere predmet je stvarna pravica na nepremičnini ali najemna pravica na nepremičnini, se uporablja pravo države, v kateri se nahaja nepremičnina;
- (d) ne glede na točko (c) se za najemno pogodbo za nepremičnino, sklenjeno za začasno zasebno uporabo za največ šest zaporednih mesecev, uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče najemodajalec, pod pogojem, da je najemodajalec fizična oseba in da ima običajno prebivališče v isti državi;
- (e) za franšizno pogodbo se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče franšizojemalec;
- (f) za pogodbo o distribuciji se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče distributer;
- (g) za prodajno pogodbo o prodaji blaga na dražbi se uporablja pravo države, v kateri poteka dražba, če je tak kraj mogoče določiti;
- (h) za pogodbo, sklenjeno v okviru večstranskega sistema, ki združuje ali omogoča združevanje več nakupnih in prodajnih interesov tretjih oseb v zvezi s finančnimi instrumenti, kot so opredeljeni s točko 17 člena 4(1) Direktive 2004/39/ES, v skladu s pravili, ki niso diskrecijska in ki jih ureja eno samo pravo, se uporablja to pravo.

2. Če pogodba ni zajeta v odstavku 1 ali če bi lahko elemente pogodbe uvrstili v več kot eno točko od (a) do (h) iz odstavka 1, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče pogodbeni stranka, ki je dolžna opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev.

3. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je pogodba očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 1 ali 2, se uporablja pravo te druge države.

4. Če prava, ki se uporablja, ni mogoče določiti v skladu z odstavkoma 1 ali 2, se za pogodbo uporablja pravo države, s katero je ta pogodba najtesneje povezana.

Člen 5

Prevozne pogodbe

1. Kadar pravo, ki naj se uporabi za pogodbo o prevozu blaga, ni bilo izbrano v skladu s členom 3, se uporablja pravo države običajnega prebivališča prevoznika, če se tudi kraj prevzema blaga v prevoz ali kraj dostave blaga ali običajno prebivališče pošiljatelja nahaja v tej državi. Če ti pogoji niso izpolnjeni, se uporablja pravo države, v kateri se nahaja kraj dostave, o katerem sta se dogovorili pogodbeni stranki.

2. Kadar pogodbeni stranki prava, ki naj se uporabi za pogodbo o prevozu potnikov, nista izbrali v skladu z drugim pododstavkom, je pravo, ki se uporablja, pravo države običajnega prebivališča potnika, če je v tej državi tudi kraj odhoda ali namembni kraj. Če ti pogoji niso izpolnjeni, se uporablja pravo države, v katerem ima prevoznik običajno prebivališče.

Pogodbeni stranki lahko za pravo, ki se uporablja za pogodbo o prevozu potnikov, v skladu s členom 3 izbereta le pravo države, v kateri:

- (a) ima običajno prebivališče potnik ali
- (b) ima običajno prebivališče prevoznik ali
- (c) je prevoznikova glavna uprava ali
- (d) je kraj odhoda ali
- (e) je namembni kraj.

3. Če je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je – v primeru, da pogodbeni stranki ne izbereta prava – pogodba očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 1 ali 2, se uporablja pravo te druge države.

Člen 6

Potrošniške pogodbe

1. Brez poseganja v člena 5 in 7 se za pogodbo, ki jo fizična oseba sklene za namen, ki ga ni mogoče obravnavati kot poslovno ali poklicno dejavnost te osebe („potrošnik“), z drugo

osebo, ki opravlja svojo poslovno ali poklicno dejavnost („podjetnik“), uporablja pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, pod pogojem, da podjetnik:

- (a) izvaja svoje poslovne ali poklicne dejavnosti v državi, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, ali
- (b) na kakršen koli način usmerja take dejavnosti v to državo ali več držav, vključno s to državo,

in da pogodba spada v okvir takih dejavnosti.

2. Ne glede na odstavke 1 lahko pogodbeni stranki za pogodbo, ki izpolnjuje pogoje iz odstavka 1, izbereta pravo, ki naj se uporablja v skladu s členom 3. Vendar pa taka izbira potrošnika ne sme prikrašati za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom, po pravu, ki bi se uporabljalo v skladu z odstavkom 1, če pogodbeni stranki ne bi izbrali drugega prava.

3. Če pogoji iz točk (a) ali (b) odstavka 1 niso izpolnjeni, se pravo, ki se uporablja za pogodbo med potrošnikom in podjetnikom, določi na podlagi členov 3 in 4.

4. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata:

- (a) za pogodbe o opravljanju storitev, če se storitve za potrošnika opravijo izključno zunaj države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče;
- (b) za prevozne pogodbe, razen za pogodbe o paketnih potovanjih v smislu Direktive Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih ⁽¹⁾;
- (c) za pogodbe, katerih predmet je stvarna pravica na nepremičnini ali najemna pravica na nepremičnini, razen za pogodbe, katerih predmet je pravica do uporabe nepremičnin na podlagi časovnega zakupa v smislu Direktive 94/47/ES;
- (d) za pravice in obveznosti, ki tvorijo finančni instrument, ter pravice in obveznosti, ki tvorijo pogoje, ki urejajo izdajanje ali javne ponudbe in javne prevzemne ponudbe prenosljivih vrednostnih papirjev ter vpis in odkup enot v kolektivnih naložbenih podjetjih, kolikor te dejavnosti ne predstavljajo finančnih storitev;
- (e) za pogodbe, sklenjene v okviru sistema, ki sodi v področje uporabe člena 4(1)(h).

Člen 7

Zavarovalne pogodbe

1. Ta člen se uporablja za pogodbe iz odstavka 2, ne glede na to, ali je krita nevarnost v državi članici ali zunaj nje, ter za vse druge zavarovalne pogodbe, ki krijejo nevarnosti na ozemlju držav članic. Ne uporablja se za pozavarovalne pogodbe.

2. Zavarovalno pogodbo, ki krije veliko nevarnost, kot je opredeljena v členu 5(d) Prve direktive Sveta 73/239/EGS z dne 24. julija 1973 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti neposrednega zavarovanja, razen življenjskega zavarovanja ⁽²⁾, ureja pravo, ki ga pogodbeni stranki izbereta v skladu s členom 3 te uredbe.

Če pogodbeni stranki ne izbereta prava, ki naj se uporablja, se za zavarovalno pogodbo uporablja pravo države, kjer ima svoje običajno prebivališče zavarovalnica. Kjer je iz vseh okoliščin v zadevi jasno, da je pogodba očitno tesneje povezana z drugo državo, se uporablja pravo te druge države.

3. V primeru zavarovalne pogodbe, ki ne sodi med pogodbe iz odstavka 2, lahko pogodbeni stranki v skladu s členom 3 izbereta le naslednje pravo:

- (a) pravo vsake države članice, v kateri je v trenutku sklenitve pogodbe nevarnost;
- (b) pravo države, v kateri ima zavarovalec svoje običajno prebivališče;
- (c) v primeru življenjskega zavarovanja pravo države, katere državljan je zavarovalec;
- (d) za zavarovalne pogodbe, ki krijejo nevarnosti, omejene na dogodke, ki se pripetijo v državi članici, ki ni država članica, v kateri je nevarnost, pravo te države članice;
- (e) če zavarovalec iz pogodbe, ki sodi na področje tega odstavka, opravlja poslovno ali industrijsko dejavnost ali svobodni poklic ter zavarovalna pogodba krije dve ali več nevarnosti, ki se nanašajo na te dejavnosti in se nahajajo v različnih državah članicah, pravo katere koli od teh držav članic ali pravo države, v kateri ima običajno prebivališče zavarovalec.

Kadar v primerih iz točke (a), (b) ali (e) zadevne države članice ponujajo večjo svobodo izbire prava za zavarovalno pogodbo, lahko pogodbene stranke to svobodo izkoristijo.

⁽²⁾ UL L 228, 16.8.1973, str. 3. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2005/68/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 323, 9.12.2005, str. 1).

⁽¹⁾ UL L 158, 23.6.1990, str. 59.

Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, ki naj se uporablja, v skladu s tem odstavkom, se za takšno pogodbo uporablja pravo države članice, v kateri je nevarnost v trenutku sklenitve pogodbe.

4. Naslednja dodatna pravila se uporabljajo za zavarovalne pogodbe, ki krije nevarnosti, za katere država članica nalaga obveznost sklenitve zavarovanja:

- (a) zavarovalna pogodba ne izpolnjuje obveznosti sklenitve zavarovanja, če ne izpolnjuje posebnih določb, ki se nanašajo na to zavarovanje in jih določa država članica, ki nalaga to obveznost. Če si pravo države članice, v kateri je nevarnost, in pravo države članice, ki nalaga obveznost sklenitve zavarovanja, med seboj nasprotujeta, prevlada slednje;
- (b) z odstopanjem od odstavkov 2 in 3 lahko država članica določi, da se za tako zavarovalno pogodbo uporablja pravo države članice, ki nalaga obveznost sklenitve zavarovanja.

5. Če pogodba krije nevarnosti, ki se nahajajo v več kot eni državi članici, se za namene uporabe tretjega pododstavka odstavka 3 in odstavka 4 šteje, da pogodbo sestavlja več pogodb, od katerih se vsaka nanaša le na eno državo članico.

6. Za namene tega člena se država, v kateri je nevarnost, določi v skladu s členom 2(d) Druge direktive Sveta 88/357/EGS z dne 22. junija 1988 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja, ki opredeljuje določbe za učinkovito uresničevanje svobode opravljanja storitev⁽¹⁾, v primerih življenjskega zavarovanja pa je država, v kateri je nevarnost, država članica obveznosti v smislu člena 1(1)(g) Direktive 2002/83/ES.

Člen 8

Individualne pogodbe o zaposlitvi

1. Za individualne pogodbe o zaposlitvi se uporablja pravo, ki ga v skladu s členom 3 izbereta pogodbeni stranki. Vendar pa taka izbira prava delavca ne sme prikrašati za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopati z dogovorom, po pravu, ki bi se uporabljalo v skladu z odstavki 2, 3 in 4 tega člena, če pogodbeni stranki ne bi bili izbrali drugega prava.

2. Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, ki naj se uporablja za individualno pogodbo o zaposlitvi, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri oziroma iz katere delavec v izpolnjevanju pogodbe običajno opravlja svoje delo. Če delavec začasno opravlja delo v drugi državi, se ne šteje, da se je država, v kateri običajno opravlja delo, spremenila.

⁽¹⁾ UL L 172, 4.7.1988, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2005/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 149, 11.6.2005, str. 14).

3. Če prava, ki naj se uporablja, ni mogoče določiti v skladu z odstavkom 2, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri se nahaja poslovna enota, ki je delavca zaposlila.

4. Kadar iz vseh okoliščin izhaja, da je pogodba v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 2 ali 3, se uporablja pravo te druge države.

Člen 9

Prevladujoče obvezne določbe

1. Prevladujoče obvezne določbe so določbe, katerih upoštevanje je po mnenju države bistvenega pomena za zaščito njenih javnih interesov, kot je na primer njena politična, socialna ali gospodarska ureditev, in sicer do take mere, da se te določbe uporabljajo za vse primere, ki sodijo na njihovo področje uporabe, ne glede na to, katero pravo se sicer uporablja za pogodbo na podlagi te uredbe.

2. Nobena določba te uredbe ne omejuje uporabe prevladujočih obveznih določb prava države sodišča, pred katerim poteka postopek.

3. Prevladujočim obveznim določbam prava države, v kateri morajo biti ali so bile izpolnjene obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe, se lahko prizna učinek, kolikor te prevladujoče obvezne določbe izpolnitev pogodbe opredeljujejo kot nezakonito. Pri odločitvi o učinkovanju teh določb se upošteva njihova narava in namen ter posledice njihove uporabe oziroma neuporabe.

Člen 10

Soglasje volj in materialna veljavnost

1. Obstoj in veljavnost pogodbe ali obstoj in veljavnost pogodbenih določil se presoja po pravu, ki bi se uporabljalo po tej uredbi, če bi bila pogodba ali pogodbeni določila veljavna.

2. Vseeno se lahko pogodbeni stranka, kadar zatrjuje, da ni soglašala, sklicuje na pravo države, v kateri ima običajno prebivališče, če je iz okoliščin mogoče sklepati, da učinka njenega ravnanja ni primerno presojati po pravu iz odstavka 1.

Člen 11

Formalna veljavnost

1. Pogodba, sklenjena med osebami, ki so ali katerih zastopniki so ob sklenitvi pogodbe v isti državi, je formalno veljavna, če

zadosti obličnostnim zahtevam po pravu, ki se v skladu s to uredbo uporablja za samo vsebino pogodbe, ali obličnostnim zahtevam po pravu države, v kateri je pogodba sklenjena.

2. Pogodba, sklenjena med osebami, ki so ali katerih zastopniki so ob sklenitvi pogodbe v različnih državah, je formalno veljavna, če zadosti obličnostnim zahtevam po pravu, ki se v skladu s to uredbo uporablja za vsebino pogodbe, ali obličnostnim zahtevam po pravu ene od držav, v kateri se ob sklenitvi pogodbe nahaja ena od pogodbenih strank ali eden od zastopnikov, ali po pravu države, v kateri je imela ena od pogodbenih strank v trenutku sklenitve pogodbe običajno prebivališče.

3. Enostranski pravni posel v zvezi z obstoječo ali nameravano pogodbo je formalno veljaven, če zadosti obličnostnim zahtevam po pravu države, ki se v skladu s to uredbo uporablja za samo vsebino pogodbe ali bi se zanjo uporabljalo, ali po pravu države, v kateri je bil ta posel opravljen, ali po pravu države, v kateri je imela oseba, ki je ta posel opravila, v tistem trenutku običajno prebivališče.

4. Odstavki 1, 2 in 3 tega člena se ne uporabljajo za pogodbe, ki sodijo na področje uporabe člena 6. Obliko takih pogodb ureja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče potrošnik.

5. Ne glede na odstavke 1 do 4 se za pogodbo, katere predmet je stvarna pravica na nepremičnini ali najemna pravica na nepremičnini, uporabljajo obličnostne zahteve po pravu države, v kateri je nepremičnina, če so po tem pravu:

- (a) te obličnostne zahteve obvezne ne glede na to, v kateri državi je bila pogodba sklenjena, in ne glede na to, katero pravo se uporablja za pogodbo, in
- (b) od teh zahtev ni dovoljeno odstopanje z dogovorom.

Člen 12

Obseg uporabe prava, ki se uporablja

1. Pravo, ki se uporablja za pogodbo v skladu s to uredbo, ureja predvsem:

- (a) razlago;
- (b) izpolnitev;
- (c) v mejah pristojnosti, ki jih ima sodišče v skladu s procesnim pravom, posledice delne in popolne neizpolnitve obveznosti, vključno z oceno škode, kolikor tako oceno urejajo predpisi;
- (d) različne načine prenehanja obveznosti, prekluzijo in zastaranje terjatev;
- (e) posledice neveljavnosti pogodbe.

2. V zvezi z načinom izpolnitve in dejanji, ki jih je treba opraviti v primeru nepopolne izpolnitve, se upošteva pravo države, kjer se pogodba izpolni.

Člen 13

Poslovna in pravna nesposobnost

V primeru pogodbe, sklenjene med osebama, ki se nahajata v isti državi, se lahko fizična oseba, ki bi bila pravno in poslovno sposobna po pravu te države, sklicuje na svojo pravno in poslovno nesposobnost na podlagi prava druge države samo, če je druga pogodbeni stranka v trenutku sklenitve pogodbe vedela za njeno nesposobnost oziroma tega ni vedela zaradi malomarnosti.

Člen 14

Odstop terjatev in pogodbeni subrogacija

1. Za razmerje med odstopnikom in prevzemnikom pri odstopu terjatve ali pogodbeni subrogaciji nasproti drugi osebi („dolžnik“) se uporablja pravo, ki se v skladu s to uredbo uporablja za pogodbo med odstopnikom in prevzemnikom.

2. Pravo, ki se uporablja za terjatev, ki je predmet odstopa oziroma subrogacije, določa, ali je terjatev prenosljiva, določa razmerja med prevzemnikom in dolžnikom, pogoje, pod katerimi se lahko odstop ali subrogacija uveljavlja nasproti dolžniku, ter vprašanje, ali je dolžnik izpolnil svoje obveznosti.

3. Koncept odstopa v tem členu vključuje popoln odstop terjatve, odstop terjatve v zavarovanje, pa tudi odstop zastavne pravice ali drugih pravic, ki obstojijo na terjatvah zaradi zavarovanja.

Člen 15

Subrogacija po zakonu

Kadar ima oseba („upnik“) nasproti drugi osebi („dolžnik“) pogodbeno terjatev, tretja oseba pa ima obveznost poravnati to terjatev upniku ali je to terjatev na podlagi svoje obveznosti že poravnala upniku, se upravičenost tretje osebe, da uveljavlja pravice, ki jih je imel upnik nasproti dolžniku po pravu, ki se je uporabljalo za njuno razmerje, in obseg te upravičenosti presojata po pravu, ki se uporablja za obveznost te tretje osebe, da poravna terjatev.

Člen 16

Več dolžnikov

Če ima upnik terjatev do več dolžnikov, ki odgovarjajo za isto terjatev, in je eden od dolžnikov terjatev že deloma ali v celoti poravnal, se pravo, ki se uporablja za obveznost dolžnika do upnika, uporablja tudi za pravico dolžnika zahtevati povračilo od

ostalih sodolžnikov. Ostali sodolžniki lahko proti temu dolžniku uveljavljajo ugovore, ki so jih imeli nasproti upniku po pravu, ki se uporablja za njihove obveznosti do upnika.

Člen 17

Pobot

Kadar se pogodbeni stranki nista dogovorili o pravici do pobota, se za pobot uporablja pravo, ki se uporablja za terjatev, proti kateri se uveljavlja pravica pobota.

Člen 18

Dokazno breme

1. Pravo, ki ureja pogodbeno obligacijsko razmerje po tej uredbi, se uporablja kolikor glede pogodbenih obligacijskih razmerij postavlja zakonske domneve ali določa dokazno breme.

2. Pravni posel se lahko dokazuje z vsakim dokaznim sredstvom, ki ga dopušča pravo države sodišča, pred katerim poteka postopek, ali katero koli pravo iz člena 11, po katerem je pravni posel formalno veljaven, pod pogojem, da je tako dokazno sredstvo pred sodiščem, pred katerim poteka postopek, možno izvesti.

POGLAVJE III

DRUGE DOLOČBE

Člen 19

Običajno prebivališče

1. Za namene te uredbe je običajno prebivališče družb in drugih subjektov, s pravno osebnostjo ali brez nje, kraj njihove glavne uprave.

Običajno prebivališče fizične osebe, ki opravlja svojo poslovno dejavnost, je glavni kraj njenega poslovanja.

2. Kadar je pogodba sklenjena v okviru poslovanja agencije, podružnice ali druge poslovne enote ali če mora po pogodbi obveznosti izpolniti taka agencija, podružnica ali druga poslovna enota, se za običajno prebivališče šteje kraj, v katerem se nahaja ta agencija, podružnica ali druga poslovna enota.

3. Za namene ugotavljanja običajnega prebivališča je odločilen trenutek sklenitve pogodbe.

Člen 20

Izključitev zavračanja

Uporaba prava katere koli države po tej uredbi pomeni uporabo v tej državi veljavnih pravil, brez pravil mednarodnega zasebnega prava te države, razen če je s to uredbo drugače določeno.

Člen 21

Javni red države sodišča, pred katerim poteka postopek

Uporaba posamezne določbe prava katere koli države po tej uredbi se lahko zavrne le, če je takšna uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države sodišča, pred katerim poteka postopek.

Člen 22

Države z več kot enim pravnim sistemom

1. Če država obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja lastna pravna pravila za pogodbeno obligacijska razmerja, se pri določanju, katero pravo se uporablja po tej uredbi, vsaka od teh enot obravnavana kot država.

2. Država članica, v kateri imajo različne ozemeljske enote svoja lastna pravna pravila za pogodbeno obligacijska razmerja, te uredbe ni dolžna uporabljati za kolizije med pravnimi redi teh enot.

Člen 23

Razmerje do drugih določb prava Skupnosti

Z izjemo člena 7 ta uredba ne posega v uporabo določb prava Skupnosti, ki v zvezi s posameznimi zadevami določajo kolizijska pravila za pogodbeno obligacijska razmerja.

Člen 24

Razmerje do Rimske konvencije

1. Ta uredba v državah članicah nadomesti Rimsko konvencijo, razen v zvezi z ozemlji držav članic, ki sodijo v ozemeljsko področje uporabe te konvencije in za katera se v skladu s členom 299 Pogodbe ta uredba ne uporablja.

2. V obsegu, v katerem ta uredba nadomesti določbe Rimske konvencije, se vsako sklicevanje na to konvencijo razume kot sklicevanje na to uredbo.

Člen 25

Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij

1. Ta uredba ne posega v uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so v trenutku sprejetja te uredbe ena ali več držav članic in ki določajo kolizijska pravila za pogodbeno obligacijska razmerja.

2. Vendar pa ta uredba v razmerjih med državami članicami prevlada nad konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.

Člen 26

Seznam konvencij

1. Države članice do 17. junija 2009 uradno obvestijo Komisijo o konvencijah iz člena 25(1). Po tem datumu države članice Komisijo uradno obvestijo o vseh odpovedih teh konvencij.

2. Komisija v šestih mesecih po prejemu uradnih obvestil iz odstavka 1 v *Uradnem listu Evropske unije* objavi:

- (a) seznam konvencij iz odstavka 1;
- (b) odpovedi iz odstavka 1.

Člen 27

Klavzula o pregledu

1. Komisija do 17. junija 2013 predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te uredbe. Če je to primerno, poročilu priloži predloge za spremembo te uredbe. Poročilo vključuje:

- (a) študijo o pravu, ki se uporablja za zavarovalne pogodbe, in presojo vplivov morebitnih določb, ki naj se uvedejo; in

- (b) oceno uporabe člena 6, zlasti glede skladnosti prava Skupnosti na področju varstva potrošnikov.

2. Komisija do 17. junija 2010 predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o vprašanju učinkov odstopa terjatve nasproti tretjim osebam in o vprašanju prednosti odstopljene terjatve pred pravico druge osebe. Če je to primerno, poročilu priloži predlog za spremembo te uredbe in presojo vplivov določb, ki naj se uvedejo.

Člen 28

Časovna uporaba

Ta uredba se uporablja za pogodbe, sklenjene po 17. decembru 2009.

POGLAVJE IV

KONČNE DOLOČBE

Člen 29

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 17. decembra 2009, z izjemo člena 26, ki se uporablja od 17. junija 2009.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

V Strasbourgu, 17. junija 2008

Za Evropski parlament

Predsednik

H.-G. PÖTTERING

Za Svet

Predsednik

J. LENARČIČ